

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 4 marca 2020 r. w sprawie I C 1461/18 Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi rozpoznając sprzeciw pozwanej A. O. utrzymał w mocy wyrok zaoczny z dnia 3 kwietnia 2019 roku tegoż Sądu w którym to zasądzono solidarnie od M. O. i A. O. na rzecz P. 1 Niestandaryzowanego Funduszu Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W. kwotę 30 990,42 zł z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP nie wyższymi niż maksymalne odsetki za opóźnienie liczonymi od dnia 12 marca 2019 roku do dnia zapłaty i kwotę 5 313 zł tytułem zwrotu kosztów procesu i oddalono powództwo w pozostałej części.

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu o następujące ustalenia i wnioski:

(...) 1 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W. jest przedsiębiorcą wpisanym do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem (...), którego jednym z przedmiotów działalności gospodarczej pozostaje pośrednictwo w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa oraz zarządzenie zbiorczym portfelem papierów wartościowych.

W dniu 28.05.2013 r. pomiędzy Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową im. F. S. z siedzibą w G. a M. O., posiadającym PESEL: (...), została zawarta umowa pożyczki nr (...) na okres od 28.05.2013 roku do 27.05.2023 roku na kwotę 35.700 zł. Pożyczka była oprocentowana według zmiennej stopy procentowej, ustalonej przez Zarząd (...), wynoszącej na dzień zawarcia umowy 16% w skali roku. Pożyczkobiorca zobowiązał się do spłaty pożyczki wraz z należnymi odsetkami w miesięcznych ratach po 598,18 zł. Kwota ta została powiększona o składkę członkowską w Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej w wysokości 15 zł, stąd rata wynosiła łącznie 613,18 zł. Umowę poręczyła pozwana A. O.. Kredyt był zaciągnięty z przeznaczeniem na cele konsumpcyjne.

Zgodnie z umową w przypadku nieterminowej spłaty pożyczki należność z tego tytułu staje się w dniu następnym należnością przeterminowaną (pkt. 23). Od niespłaconego w całości lub części kapitału, a od dnia wytoczenia powództwa od całości zadłużenia, pobierane są odsetki według zmiennej stopy procentowej w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP (pkt. 23 w zw. z pkt. 21).

Kasa zastrzegła sobie prawo do wypowiedzenia niniejszej umowy z 30-dniowym terminem wypowiedzenia i postawienia po upływie okresu wypowiedzenia całej pożyczki wraz z odsetkami w stan natychmiastowej wymagalności w przypadku gdy pożyczkobiorca nie zapłacił w terminach określonych w umowie pełnych rat pożyczki za co najmniej dwa okresy płatności, po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy listem poleconym do zapłaty zaległych rat w terminie nie krótszym niż 7 dni otrzymania wezwania, pod rygorem wypowiedzenia umowy (pkt 31).

Pismem z dnia 10.05.2016 r. Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa im. F. S. z siedzibą w G. wezwała M. O. do zapłaty zadłużenia w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania. Łączna wysokość przeterminowanego zadłużenia na dzień 10.05.2016 roku wynosiła 421,91 zł. Do powyższej kwoty doliczono odsetki karne w wysokości 10 % w skali roku, tj. 0.06 zł za każdy dzień zwłoki. Zaś pismem z dnia 07.06.2016 r. skierowała do pozwanego pismo z ostatecznym wezwaniem do zapłaty kwoty 33 650,02 zł.

Wobec zaprzestania terminowej spłaty zobowiązań pismem z dnia 30.08.2016 roku Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa im. F. S. z siedzibą w G. wypowiedziała M. O. umowę kredytu. Przeterminowane zadłużenie na dzień 30.08.2016 roku wynosiło 2 501,68 zł. Zawiadomienie o wypowiedzeniu pożyczki zostało również skierowane do pozwanej jako poręczyciela.

Zgodnie z § 34 Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek konsumenckich (...), po upływie okresu wypowiedzenia umowy pożyczkobiorca jest obowiązany do niezwłocznego zwrotu wykorzystanej pożyczki wraz z odsetkami należnymi kasie za okres korzystania z pożyczki, chyba że umowa stanowi inaczej.

Na podstawie umowy cesji wierzytelności z dnia 29.09.2016 roku (...) 1 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W. nabył pakiet wierzytelności pieniężnych od Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej im. F. S. z siedzibą w G., w tym wierzytelność względem pozwanych.

Pismem z dnia 21.12.2017 roku (...) 1 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W. wezwał ostatecznie pozwanych do zapłaty kwoty 33650,02 zł tytułem spłaty pożyczki nr (...).

Pozwani byli małżeństwem. A. O. pracowała jako księgowa. Jednak z uwagi na stan zdrowia i orzeczony stopień niepełnosprawności nie jest w stanie dalej wykonywać zawodu. Obecnie jest zarejestrowana w Urzędzie Pracy bez prawa do zasiłku.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie dowodów zgromadzonych w aktach sprawy, w tym dokumentów prywatnych złożonych przez powoda, których prawdziwość nie była kwestionowana przez strony oraz wskazanych okoliczności bezspornych, którym strony nie zaprzeczały.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy uznał, iż powództwo zasługiwało na uwzględnienie w zakresie zmodyfikowanym przez stronę powodową i znajduje swoją podstawę prawną w art. 720 § 1 k.c. i w art. 881 k.c. albowiem pozwana, jako poręczyciel jest odpowiedzialna jak współdłużnik solidarny.

Sąd I instancji uznał, iż z uwagi na fakt, że pozwany M. O. nie wywiązał się z zobowiązania w zakresie spłaty określonego w zawartej umowie pożyczki, z mocy zawartej umowy poręczenia po stronie pozwanej zaktualizował się obowiązek zapłaty dochodzonej pozwem należności. Wymagalność zadłużenia w przedmiotowej sprawie ustalona została w oparciu o wypowiedzenie umowy pożyczki, gdzie podstawą do zastosowania prawa do wypowiedzenia umowy była zaległość w spłatach pełnych rat pożyczki za co najmniej dwa okresy płatności (punkt 31 umowy). Sąd Rejonowy wskazał, iż pozwany zaprzestał spłacać raty kredytu od maja 2016 roku, co spowodowało, że pismem z dnia 30.08.2016 roku strona powodowa skorzystała z ww. prawa i wypowiedziała umowę, zaś całe roszczenie stało się wymagalne z dniem 14.10.2016 r. to jest objęta żądaniem pozwu, liczona na miesiąc marzec 2019 r. kwota 30 990,42 zł, w tym kapitał pożyczki – 29 466,53 zł, skapitalizowane odsetki – 1 523,89 zł.

Sąd I instancji podkreślił przy tym, iż rozliczenie należności dochodzonej w niniejszym pozwie uwzględniało wpłaty dokonane na poczet przedmiotowego zadłużenia, w łącznej wysokości 7 673 zł a wynikające z raportu złożonego przez stronę powodową - wpłaty te były dokonane do 11 marca 2019 r., zaś złożone przez powoda rozliczenie wysokości zadłużenia i raport spłaty obejmuje okres do marca 2019 r.

W świetle przedłożonych przez stronę powodową dowodów, Sąd a quo nie miał wątpliwości co do istnienia i wysokości zadłużenia pozwanego M. O.. Pozwany potwierdził fakt zawarcia umowy pożyczki i nie kwestionował, że nie wywiązał się z obowiązku spłacania jej w wysokości i terminach ustalonych w harmonogramie, co wynika też z jego zeznań z dnia 03.04.2019 r. co w ocenie Sądu I instancji wskazywało, iż zaistniały podstawy do wypowiedzenia umowy i tym samym roszczenie stało się wymagalne.

O kosztach Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., zasądzając solidarnie od pozwanych na rzecz powoda poniesione przez niego koszty procesu w łącznej kwocie 5313 zł złotych. Na zasadzoną kwotę złożyły się: 1 696 zł – opłata sądowa od pozwu, 17 zł – opłata skarbową od pełnomocnictwa, 3 600 zł – wynagrodzenie pełnomocnika procesowego powoda w osobie radcy prawnego (§ 2 pkt 5 rozporządzenia MS z dnia z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, tekst jedn. Dz. U. z 2018, poz. 265)

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi z dnia 4 marca 2020 roku w sprawie I C 1461/18 złożyła pozwana A. O. zaskarżając go w całości.

Zaskarżonemu orzeczenie zarzuciła:

1. naruszenie przepisów postępowania – art. 233 § 1 k.p.c. poprzez uznanie że:

a. poprzednik prawny strony powodowej Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa im. F. S. z siedzibą w G. skutecznie wypowiedziała umowę pożyczki z M. O.,

b. wezwanie z dnia 7 czerwca 2016 r. opiewało na kwotę 33 650,02 zł podczas gdy z tego pisma wynika, że w chwili jego wysłania kwota zadłużenia wynosiła 945,55 zł, a więc mniej niż wysokość dwóch rat;

2. art. 102 k.p.c. - poprzez jego niezastosowanie względem pozwanej w stanie faktycznym sprawy;

3. naruszenie przepisów prawa materialnego – to jest art. 883 § 1 i 2 k.c. poprzez nieuwzględnienie zarzutu pozwanej dotyczącego nieskutecznego wypowiedzenia umowy pożyczki przez poprzednika prawnego powoda Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo-Kredytową im. F. S. z siedzibą w G., a w konsekwencji,

4. naruszenie przepisów prawa procesowego – to jest art. 347 k.p.c. poprzez utrzymanie wyroku zaocznego w całości.

Mając na względzie powyższe pozwana na podstawie art. 368 k.p.c. wniosła o:

- zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez uchylenie wyroku zaocznego w zakresie pkt 1, 3, 4 i oddalenie powództwa wobec pozwanej A. O.,
- zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje według norm przepisanych.

(apelacja k. 316-318)

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

(odpowiedź na apelację k. 326-327)

Sąd Okręgowy poczynił dodatkowo następujące ustalenia faktyczne:

Pismem z dnia 07.06.2016 r. Spółdzielcza (...) z siedzibą w G. zatytułowanym „ostateczne wezwanie do zapłaty” wezwała pozwanego M. O. do zapłaty kwoty 945,55 zł z tytułu przeterminowanego zadłużenia na dzień 7 czerwca 2016 roku na który składały się kwoty: 472,45 zł z tytułu zaległego kapitału, 390,50 zł z tytułu odsetek umownych, 3,32 zł z tytułu odsetek karnych i 79,28 zł z tytułu kosztów windykacji. W piśmie tym nie kierowano do pozwanego wezwania do zapłaty kwoty 33 650,02 zł.

(pismo z dowodem nadania k. 48-49)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie w całości.

Sąd Rejonowy w znakomitej części prawidłowo, z poszanowaniem reguł wyrażonych w przepisie art. 233 § 1 k.p.c. ustalił stan faktyczny sprawy, co sprawiło, że Sąd Okręgowy przyjął go za własny. Ocena powyższa nie dotyczy jednak ustalenia, że w piśmie z dnia 7 czerwca 2016 roku pierwotny wierzyciel wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 33 650,02 zł, gdyż treść tego pisma załączonego do akt sprawy na karcie 48 wprost temu przeczy. W tym zakresie poczynił Sąd Okręgowy własne ustalenia zgodne z treścią tego pisma.

Powyższe ustalenia świadczą o zasadności podniesionego przez skarżącą zarzutu naruszenia art. 233 k.p.c. Rację ma pozwana, iż pismo z dnia 7 czerwca 2016 r. nie wzywało do uiszczenia kwoty 33 650,02 zł, lecz kwoty 945,55 zł, która jest mniejsza niż wysokość dwóch rat. Sąd I instancji zupełnie dowolnie w tym zakresie dokonał ustaleń faktycznych ignorując rzeczywistą treść przedłożonego przez stronę dokumentu, w którym w ogóle pierwotny wierzyciel nie wskazywał wysokości zadłużenia w przypadku jego postawienia w stan natychmiastowej wykonalności. Przywołana

przez Sąd I instancji kwota 33 650,02 zł pojawiła się dopiero w piśmie powoda z dnia 21 grudnia 2017 roku (k. 75), które nie ma żadnego znaczenia przy ocenie skuteczności dokonanego przez wierzyciela wypowiedzenia umowy pożyczki nr (...).

Błędne ustalenia Sądu I instancji w powyższym zakresie niewątpliwie miały wpływ na zaskarżone rozstrzygnięcie poprzez błędną ocenę na gruncie postanowień umownych, iż wierzyciel pierwotny skutecznie wypowiedział umowę pożyczki M. O.. Pożyczkobiorca M. O. przed dokonaniem wypowiedzenia wskazanej umowy nie został bowiem wezwany do zapłaty zaległych rat za co najmniej dwa okresy płatności. Przedmiotowa umowa ustalała ratę w kwocie stałej w wysokości 598,18 zł, natomiast zgodnie z treścią pkt 31 umowy wypowiedzenie umowy przez pożyczkodawcę z 30 dniowym terminem wypowiedzenia było możliwe jedynie w przypadku stwierdzenia, że warunki udzielenia pożyczki nie zostały dotrzymane, a także w przypadku, gdy pożyczkobiorca nie zapłacił w terminach określonych w umowie pełnych rat pożyczki za co najmniej 2 okresy płatności po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy listem poleconym do zapłaty zaległych rat w terminie nie krótszym niż 7 dni od otrzymania wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy. Wykładnia powyższego postanowienia umownego zasadniczo nie budzi wątpliwości – dla zaistnienia podstaw do dokonania wypowiedzenia konieczne było nie zapłacenie 2 pełnych rat za co najmniej 2 okresy płatności i uprzednim wezwaniem do zapłaty zaległych rat (czyli przynajmniej 2 zaległych rat, na co wskazuje liczba mnoga użyta w słowie „rata”) w terminie nie krótszym niż 7 dni od otrzymania wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy. Czysto językowe brzmienie tego umownego postanowienia wskazuje, iż nie chodzi jedynie o popadnięcie w opóźnienie z zapłatą jakichś zobowiązań przez pożyczkobiorcę, lecz definiuje konkretną sytuację, której zaistnienie stanowi podstawę do dokonania wypowiedzenia – zaległość w uiszczeniu rat w pełnej wysokości za co najmniej 2 okresy płatności i uprzednie wezwanie do zapłaty tych zaległych rat, co w przedmiotowej sprawie oznaczało, iż dopiero zaległość z tytułu nieuiszczonych rat w kwocie 1 196,36 zł uprawniała pożyczkodawcę do podjęcia kroków zmierzających do wypowiedzenia umowy. Wymóg taki strony wprowadziły do umowy pożyczki w ramach obowiązującej w prawie prywatnym zasady swobody umów i tylko w wypadku zaistnienia wszystkich wskazanych w nim przesłanek wypowiedzenie umowy pożyczki byłoby skuteczne.

Tymczasem w przedmiotowej sprawie uprzednie wezwanie pożyczkobiorcy do zapłaty zaległości w piśmie sporządzonym w dniu 7 czerwca 2016 roku nie obejmowało zaległości z tytułu nie zapłacenia 2 pełnych rat za co najmniej 2 okresy płatności rat, gdyż kwota zaległości w nim wskazana była znacznie niższa i opiewała na kwotę 945,55 zł, a winna wynieść przynajmniej 1 196,36 zł bez uwzględniania kosztów windykacji. W tej sytuacji uprawnienie do wypowiedzenia umowy w ogóle po stronie pożyczkodawcy nie powstało, a w dalszej konsekwencji złożone przez pożyczkodawcę w piśmie z dnia 30 sierpnia 2016 roku oświadczenie o wypowiedzeniu nie wywołało skutku prawnego. Tym samym należało uznać, iż roszczenie objęte pozwem nie jest wymagalne i niezależnie od postawy głównego dłużnika w niniejszym postępowaniu nie kwestionującego skuteczności dokonanego wypowiedzenia, na mocy art. 883 § 2 k.c. powództwo w stosunku do pozwanej winno podlegać oddaleniu jako niezasadne.

Zasadność omówionych zarzutów naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. i art. 883 k.c. czyniła zbędnym odnoszenie się do pozostałych zarzutów apelacji.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok, orzekając jak w pkt I sentencji. Rozstrzygnięcie o kosztach procesu przed Sądem I instancji zostało oparte o art. 98 § 1 k.p.c. a od powoda jako strony przegrywającej została zasądzona na rzecz pozwanej kwota 3600 zł z tytułu wynagrodzenia radcy prawnego występującego w sprawie jako pełnomocnik z urzędu pozwanej. Z uwagi na zasądzenie wskazanego wynagrodzenia od strony przegrywającej, a nie od Skarbu Państwa, jego wysokość została ustalona na podstawie § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. - Dz.U. z 2018 r., poz. 265).

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł w punkcie II na mocy art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. uznając, iż także postępowanie apelacyjne powód przegrał w całości. Na koszty poniesione przez pozwaną złożyło się jedynie wynagrodzenie jej pełnomocnika w kwocie 1800 zł ustalone na podstawie w zw. z § 10 ust. 1 pkt. 1

w zw. z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

W punkcie III wyroku Sąd Okręgowy rozstrzygnął o poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa kosztach na opłatę od apelacji w kwocie 1000 zł, nakazując ich pobranie w całości od powoda na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.